



LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av fastigheten Slätthult 1395 7:1, mangårdsbyggnad, lada samt angränsande fastighet Slätthult 1396, i Älmhults kommun

Linderson, Hans

2022

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2022). *Dendrokronologisk analys av fastigheten Slätthult 1395 7:1, mangårdsbyggnad, lada samt angränsande fastighet Slätthult 1396, i Älmhults kommun.* (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2022:98). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00



LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON



28 November 2022

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2022:98
Hans Linderson

**DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV FASTIGHETEN SLÄTTHULT1395
7:1, MANGÅRDSBYGGNAD, LADA SAMT ANGRÄNSANDE FASTIGHET
SLÄTTHULT 1396, I ÄLMHULTS KOMMUN**

Uppdragsgivare: Roland Bengtsson. Slätthult 1395, 343 34 Älmhult. 0476-71123.

Område: Älmhult-Kronoberg län **Prov nr:** 41500-41509 **Antal sågprov:** 10

Dendrokronologiskt objekt: Två fastigheter slätthult 1395 (1-13) resp 1396 (00)

Resultat:

Dendro nr:	Provnr; A-vägg B-vägg	Trädslag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv- året)	Kommentarer En mer vågad tidsbestämning för avverkning
41500	00,grannen	Gran	86	W?	(1695, 1758)		(1695-1699 el 1758-62)
41501	1; A	Gran	60	Ej W	Ej datering		
41502	2; A	Tall	145	Sp 75 W	1834	V 1834/35	
41503	3; A	Gran	117	W	Ej datering		
41504	7; B	Gran	81-Lw	W	1833	Juli 1833	
41505	8; B	Tall	172	Sp 90 W	1834	V1834/35	
41506	9; B	Tall	88	Sp 39 nära W	1822	1822-1835	
41507	11, B	Gran	89	W	Ej datering		
41508	12, syll	Tall	101	Sp 39 ej W?	1719	1719-1740	1719-1729
41509	13,lada bränd	Gran	120	W?	(1772)		(Efter 1772)

Resultatuppgifter inom parentes är inte helt säkra uppgifter

Kommentarer till ovanstående resultattabell

Vägg A och B prov 1-11

Det daterade virket är avverkat från **juli 1833- vinterhalvåret 1834/35** (egentligen augusti 1834-maj 1835)

Syll, nära gavelvägg, prov 12

Yttersta årsring dateras till år 1719. Osäkerhet råder om vankant är befintlig, om så, är den avverkad vinterhalvåret 1719/20, helt säkert är den avverkad 1719-1740 mest troligt **1719-1729**. Detta är det enda säkra belägget för att en byggnad eller byggnaden är uppförd för 300 år sedan.

Lada, timmervägg brandskadad år 2003, prov 13

Virket går inte säkert att datera även vankanten är osäker. Indikationer tyder på att yttersta årsring är år 1772 men komplettering behövs för att fastställa detta.

Grannfastigheten, Slätthult 1396, manngårdsbyggnad, prov 00

Virket får inte en säker datering. Mitt bästa förslag är vinterhalvåret 1695/96 och näst bästa är vinterhalvåret 1758/59 eller möjligen åren efter angivna årtal. Att virket inte dateras säkerhet beror huvudsakligen på att undersökningen består av ett prov och att det är av granvirke, vilket är mer problematiskt än till exempel tall och ek.

När det gäller dateringsförutsättningarna över samtliga prover så såg det mycket lovande ut inledningsvis. Men proverna passar oväntat dåligt ihop. Att det handlar om två trädslag i stället för ett, gran är försvårande faktorer. Men tillväxtstörningar som inte är orsakade av vädrets svängningar förefaller vara inblandade. Möjligen kan träden växa nära grundvattenytan så att de påverkas lokalt olika. Undersökningen hade mått bra av att flera prover hade analyserats. Om detta görs inom två år debiteras endast provkostnaden.

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarmed) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges $sp=0$ menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.
Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.
Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet
Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare
Lunds Universitet
Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund
E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se
Tel: 046-2227891